

IZVJEŠTAJ

Monitoring medija - izvještavanje o ranjivim grupama

Podrška medijskim slobodama i novinarskim standardima

IZVJEŠTAJ ZA MAJ

Podgorica, jun 2021.

Norwegian Embassy
Belgrade

B | T | D

The Balkan Trust
for Democracy

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

I UVOD

Građanska alijansa, u saradnji sa Sindikatom medija Crne Gore, sprovodi monitoring online medija o izvještavanju o ranjivim grupama, za potrebe projekta „Podrška medijskim slobodama i novinarskim standardima“.

Realizaciju projekta je finansijski podržala ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu. Na projektu su angažovani monitori: Milan Radović, Zoran Vujičić, Amina Murić i Mehdina Kašić Šutković. Podršku su nam pružile i kolege iz Sindikata medija.

Projekat „Podrška medijskim slobodama i novinarskim standardima“ je obuhvatio praćenje tekstova o ranjivim kategorijama, registrovanje govora mržnje u tekstovima ili komentarima, kao i objavu lažnih vijesti.

Tekstovi koje je pratila Građanska alijansa odnose se na ranjive grupe u koje spadaju osobe sa invaliditetom, LGBTQ, migranti, Romi i ostali manjinski narodi, takođe, u ovu kategoriju spadaju i žene koje iako nisu manjina, ipak spadaju u ranjive grupe. Posebna pažnja je bila na komentarima kako bi se uočile reakcije koje mogu biti problematične sa stanovišta odnosa prema svima onima koje obuhvatamo pod kategorijom „ranjive grupe“.

Građanska alijansa je pratila medije i tekstove za koje je postojala mogućnost da doprinesu daljem rastu stereotipa kao i širenju govoru mržnje. Pratili smo internet portale, jer su oni direktno povezani sa društvenim mrežama zato što se putem njih brže i jednostavnije šire vijesti. Takođe, portali imaju veći doseg u poređenju sa tradicionalnim medijima, zbog rasta broja korisnika, naročito mladih.

Pored portala, pratili smo i njihove objave na njihovim stranicama na Facebook društvenoj mreži.

II SAŽETAK

Uloga medija je veoma važna kada je u pitanju promocija jednakosti kao i borba protiv diskriminacije. Osim rada medija koji se odnosi na izvještavanje o aktuelnim događajima, potrebno je i da daju doprinos promociji i spriječavanju diskriminacije putem edukativnih programa koji su usmjereni na opštu populaciju. Mediji se moraju transparentno boriti protiv govora mržnje i netrpeljivosti, a njihovo izvještavanje mora biti slobodno, profesionalno i adekvatno.

U periodu od 01.05. do 31.05.2021. Građanska alijansa je pratila pet nacionalnih portala i to: RTCG, Vijesti, CDM, Portal Analitika, Fos Media kao i 6 regionalnih portala: Portal Ulcinj, PV Informer, Skala radio Kotor, Portal Berane, Rožaje Net i Portal Herceg Novi.

U posmatranom periodu analizirali smo 80 tekstova koji su u sadržaju tretirali pitanja ranjivih grupa. Praćeni portali nisu objavljivali tekstove koji su sadržali govor mržnje, te nisu objavljivali ni lažne vijesti koje se odnose na ranjive grupe u koje spadaju osobe sa invaliditetom, migranti, Romi, žene i manjinski narodi, pripadnici LGBTQ zajednice i drugi.

U prethodnim monitorinzima imali smo negativne komentare na tekstovima koji su mogli dovesti do širenja govora mržnje, a sadržali su lični stav čitalaca navedenih portala. Po-hvalno je da u ovom mjesecu monitoringom nismo registrovali nijedan negativan komentar, ili komentar koji bi podstakao širenje govora mržnje na navedenim portalima.

Novi Zakon o medijima u svojim članovima 26 i 36 kaže da su urednici dužni da komentare koji sadrže govor mržnje ili komentare koji promovišu ili pozivaju na diskriminaciju, filtriraju i obrišu. U toku monitoringa smo uočili poštovanje gore navedenih članova zakona od strane urednika portala.

Primjetan je veliki porast kada je u pitanju objavljivanje tekstova koji se direktno ili indirektno odnose na ranjive grupe. U aprilu je bilo ukupno 32 teksta, dok se u mjesecu maju bilježi čak 80 tekstova, što predstavlja rast od 150%.

Portal RTCG je objavio 26 tekstova, Portal analitika 13 tekstova, portal CDM 11 tekstova, Fos Media 10 tekstova dok je portal Vijesti objavio devet tekstova koji su se direktno ili indirektno odnosili na ranjivu grupu. PV informer je objavio četiri teksta, Portal Berane tri, portal Ulcinj dva i portal Herceg Novi jedan, dok portali Skala radio i Rožaje Net nisu imali objavljen nijedan tekst koji je na bilo koji način obihvatio nekog iz kategorija koje pripadaju ranjivoj grupi.

Monitoringom smo pratili i tretman manjina u tekstu, odnosno da li se tekst direktno odnosio na pripadnike manjina ili je to ipak bio indirektnan odnos, kao i situaciju da u tekstu nisu spomentute manjine, već da se spominju u komentarima ispod teksta. Na osnovu daljeg monitoringa, utvrdili smo da je bilo 12 indirektnih tekstova i 68 direktnih, kao i da na portalima nije bilo tekstova u čijim su komentarima tretirani pripadnici ranjive grupe.

III REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Tokom maja, na posmatranim portalima objavljeno je 80 tekstova čiji se sadržaj direktno ili indirektno odnosio na pripadnike ranjivih grupa. Pored toga, monitoringom je utvrđeno da nije bilo negativnih komentara ili komentara koji bi izazvali širenje govora mržnje na portalima, dok je ipak govor mržnje bio prisutan na Facebook stranicama navedenih portala. Slijede rezultati o posmatranim tekstovima.

Praćene tekstove smo podjelili po temama na direktne, indirektno i one koji nisu tretirali prava manjina. U direktne spadaju tekstovi koji su svoj sadržaj posvetili nekoj od ranjivih grupa, u indirektno su ubrojani tekstovi koji su spominjali neku od ranjivih kategorija ali nisu se nisu direktno bavili njom, dok u treću kategoriju spadaju tekstovi koji nisu tretirali manjine, odnosno tekstovi koji su izazvali reakciju čitalaca i naveli ih da daju svoje mišljenje koje je uključivalo neku od ranjivih kategorija.

Istraživanje je pokazalo da je od ukupno 80 analiziranih tekstova, direktnih tekstova bilo 68 i indirektnih 12, dok treće kategorije nije bilo. Portal Vijesti je objavio tri indirektna i šest direktnih tekstova, portal RTCG je imao tri indirektna i 23 direktna teksta, portal Fos Media je imao 10 direktnih tekstova, CDM je objavi devet direktnih i dva indirektna teksta, Portal analitika je imao tri indirektna i 10 direktnih tekstova, PV Informer je objavio četiri direktna i jedan indirektni tekst. Na portalima Ulcinj, Berane i Herceg Novi nije bilo indirektnih tekstova, već je Portal Berane objavio tri, Portal Ulcinj dva i Portal Herceg Novi jedan direktni tekst.

Od 80 analiziranih tekstova, 22 su se odnosila na pripadnike LGBTQ zajednice, 21 na Muslimane, osam na osobe sa invaliditetom, po šest tekstova je bilo o migrantima i Crnogorcima, pet tekstova se odnosilo na žene. Po četiri teksta su bila o Bošnjacima i Srbima, dok su se dva teksta odnosila na Rome. Na Albance i Hrvate se odnosio po jedan tekst.

Monitoringom je praćen i ton teksta koji je mogao biti pozitivno-informativan, afirmativan, neutralan i negativan. U pozitivno-informativne tekstovi ubrajani su tekstovi koji su sadržali pozitivne informacije o nekoj ranjivoj grupi, u afirmativne tekstove spadaju tekstovi koji su afirmativno naklonjeni manjinama, neutralni tekstovi su oni koji su sadržali podatke o pripadnicima ranjivih grupa, ali ti podaci nisu bili ni pozitivni ni afirmativni, i poslednji ton teksta je negativan i tu spadaju svi tekstovi koji su sa negativnim tonom pisali ili prenosili vijesti o pripadnicima ranjivih grupa.

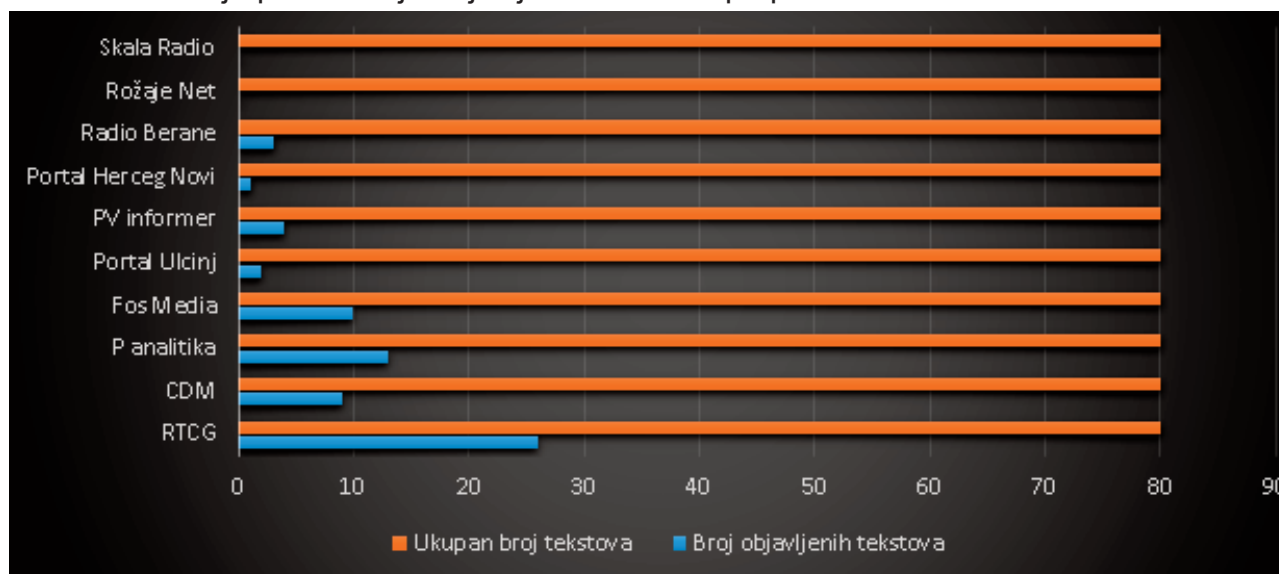
Od 80 tekstova, 25 je bilo neutralnog tona, 45 pozitivno-informativnog i 10 afirmativnog tona. Tekstove koji su u sebi sadržali negativan ton ili su pripadali kategoriji „teško je odrediti“ nije bilo.

U tabeli ispod se može vidjeti broj navedenih tonova po portalima.

	Pozitivno-informativni	Neutralni	Afirmativni	Negativni
RTCG	14	9	3	0
Vijesti	4	5	0	0
CDM	3	7	1	0
P. analitika	3	6	4	0
Fos Media	0	9	1	0
Portal Ulcinj	0	2	0	0
Portal Herceg Novi	0	1	0	0
PV Informer	1	2	1	0
Portal Berane	0	3	0	3
Rožaje Net	0	0	0	0
Skala Radio	0	0	0	0

U daljem dijelu izvještaja za mjesec maj zapažanja monitoringa predstavimo kroz grafikone.

Grafikon 1. daje prikaz broja objavljenih tekstova po portalima.

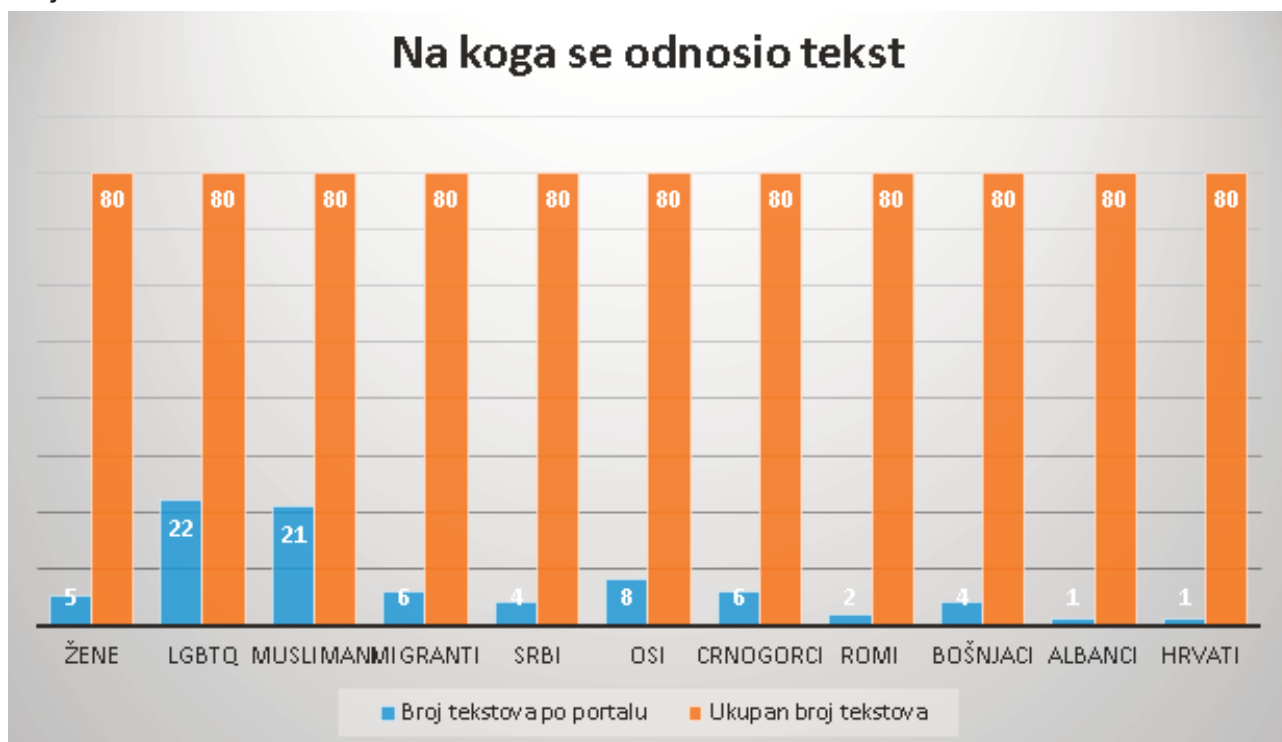

Grafikon 1. Broj objavljenih tekstova po medijima

Kao što grafikon pokazuje, portal RTCG je objavio najviše tekstova koji su se odnosile na pripadnike ranjive grupe, ukupno 26. Zatim, Portal analitika je imao 13 tekstova za mjesec maj, CDM 11 i Fos Media 10. Portal Vijesti je objavio devet tekstova koji su se odnosili na nekog od pripadnika ranjivih grupa, PV Informer četiri, Radio Berane tri, Portal Ulcinj dva i Portal Herceg Novi jedan tekst. Portali Rožaje Net i Skala Radio nisu imali nijedan objavljen tekst u maju koji se odnosio na Rome i druge manjinske narode, LGBTQ zajednicu, osobe sa invaliditetom, žene, migrante...

Građanska alijansa je monitoringom pratila i rubrike u kojima su tekstovi koji se odnose na ranjive grupe bili objavljeni. Od ukupno 80 objavljenih tekstova, čak 73 teksta su se našla u rubrici „Društvo“. U rubrici „Hronika“ objavljena su četiri teksta, u rubrici „Politika“ dva i u rubrici „Arhiva“ jedan tekst.

Grafikon 2 prikazuje na koga su se odnosili tekstovi koje su praćeni portali objavljivali u maju.

Grafikon 2. Na koga se odnosio tekst

Kao što Grafikon 2 prikazuje, najviše tekstova se odnosilo na LGBTQ zajednicu i to 22. Na pripadnike manjinskog naroda, Muslimane odnosio se 21 tekst. Osobama sa invaliditetom bilo je posvećeno ukupno osam tekstova. O migrantima i Crnogorcima je objavljeno po šest tekstova. Iako su mnogobroje, žene predstavljaju dio ranjivih grupa i u mjesecu maju njima je bilo posvećeno pet tekstova. Srbima i Bošnjacima kao manjinskom narodu su posvećena po četiri teksta, Romima dva, dok je o Albancima i Hrvatima objavljen po jedan tekst.

U odnosu na ton teksta, u tabeli ispod se može vidjeti prema kojoj ranjivoj grupi je ispoljen koji ton.

	Pozitivno-informativni	Neutralni	Afirmativni	Negativni
LGBTQ	16	3	3	0
Žene	3	0	2	0
Muslimani	10	9	2	0
Migranti	4	1	1	0
Srbi	0	4	0	0
Osobe sa invaliditetom (OSI)	7	0	1	0
Crnogorci	2	3	1	0
Romi	2	0	0	0
Bošnjaci	0	4	0	0
Albanci	0	1	0	0
Hrvati	1	0	0	0

KOMENTARI

Kada su u pitanju komentari, pohvalna je činjenica da su svi praćeni portal ispoštovali zakon o medijima i samim tim na praćenim portalima nije bilo negativnih komentara koji bi doprinjeli širenju govora mržnje kada su u pitanju pripadnici ranjivih grupa.

Takođe, imamo i primjer dobre prakse gdje je u prethodnom periodu monitoringa, portalu Fos Media poslat dopis da se ukloni negativni komentar koji je sadržao govor mržnje, a nalazio se na njihovoj Facebook stranici. Fos Media je nakon našeg dopisa uklonio komentar. Pored gore navedenog primjera dobre prakse, imamo i primjer da se na Facebook stranici portala RTCG takođe našao komentar neprimjernog sadržaja sa tendencijom širenja govora mržnje. Građanska alijansa je reagovala i poslala dopis za uklanjanje istog, međutim iz redakcije RTCG-a nismo dobili odgovor a sporni komentar se i dalje nalazi na njihovoj stranici. U nastavku možete pogledati koji komentar je u pitanju i ispod kojeg teksta.

RTCG Portal
1h · 🌐

Riječ više mitropolita CPC Mihaila 🙌🙌🙌

RIJEČ VIŠE

“
Temeljni ugovor sa SPC je dobar, ali za ono što je njihovo na ovim prostorima, a ne za ono što je Crne Gore i Crnogoraca. Ovo što je pravljeno po Crnoj Gori - pravili su naši preci. I nad njima nemaju nikakvo ni moralno, ni materijalno, ni duhovno pravo - bez Crna Gora i Crnogorci. Možemo drugima da damo da se Bogu pomole, ali zna se vlasništvo - šta je Crne Gore i Crnogoraca.
”

Mihailo
(mitropolit CPC)

👍👎 148   48 komentara · 1 deļeņja

👍 Свиђа ми се   💬 Коментар   ➦ Подели

Одговори

OSTR Pakao · Прати
Ovo mitropolit? Zajebavate li se da peder i kockar moze da bude mitropolit?
57 мин. Свиђа ми се   Одговори   23 👍👎👎

Sejdefa Turkovic
OSTR Pakao pederi su kod vas. Nidje ih nema više kao u spc
38 мин. Свиђа ми се   Одговори   2 👍👎

Sejdefa Turkovic
Marijan Bukilic važi. I nije odza nego HODŽA
19 мин. Свиђа ми се   Одговори

Marijan Bukilic
Sejdefa Turkovic Otkud ti to saznade, da ti nijesu brata karali?
13 мин. Свиђа ми се   Одговори

Унесите одговор...

Dejan Tmusic
OSTR Pakao Ali ti svakako ne mozes biti vjernik i hriscanin, sa ovakvim rjecnikom.
38 мин. Свиђа ми се   Одговори   3 👍👎

OSTR Pakao · Прати
Dejan Tmusic ko je reka da jesam?
12 мин. Свиђа ми се   Одговори

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

U izvještajnom periodu za mjesec maj registrovali smo ukupno 80 tekstova koji su obuhvatili na direktan ili indirektan način pripadnike ranjivih grupa. Građanska alijansa je monitoringom utvrdila da se nastavlja praksa objavljivanja malog broja tekstova o ranjivim grupama, iako je pohvalna činjenica da je broj tekstova u poređenju sa prethodnim mjesecom porastao za 150%, odnosno sa 32 na 80 tekstova.

Monitoringom je i registrovan porast objavljivanja tekstova o LGBTQ zajednici. Za razliku od prošlog mjeseca kada su objavljena samo dva teksta, u mjesecu maju su objavljena čak 22 teksta.

Praćeni mediji su nastavili praksu da ne objavljuju tekstove koji su negativnog tona, kao ni lažne vijesti koje su se odnosile na pripadnike ranjivih grupa i Građanska alijansa pozdravlja ovu dobru praksu.